

OČ JDE

Otázky národního života a smrti

Komunistická vláda nad Československem není jen otázkou politickou, není jen otázkou hospodářskou a sociální, nýbrž je také otázkou života a smrti národa, nepříznivě postaveného do nebezpečného místa mezi dvěma velikými národy: německým a ruským. Toto konstatování není nějakou protikomunistickou propagandou, je bohužel potvrzeno čísly, vzatými z úředních komunistických statistik, které sotva mají zájem na tom, aby situaci dělaly horší, než je ve skutečnosti. A skutečnost je tragická, a chybujeme, nepodíváme-li se jí přímo do očí.

Československé statistiky o počtu obyvatel v našich zemích v roce 1962 nevykazují bohužel žádné zlepšení proti předcházejícímu roku. Naopak, počet živých narozených byl opět menší než v roce 1961. V tomto roce se v Československu narodilo 218.378 dětí, kdežto v roce 1962 jen 217.376. Současně počet úmrtí se poněkud zvýšil — z 126.376 v 1961 na 138.474 v roce 1962. Což znamená, že přirozený přírůstek obyvatelstva, to je rozdíl mezi porody a úmrtími, klesl na méně než 79.000 lidí. V roce 1955 se v Československu narodilo ještě 20,3 děti na 1000 obyvatel, v roce 1962 již jen 15,7. Srovnáme-li tato neblahá čísla s mezinárodními statistikami, zjistíme, že přirozený přírůstek obyvatel v Československu klesl skoro na poslední místo na světě. Jen Maďarsko (14,0) a Švédsko (13,9) mají přírůstek menší. Nesrovnáme-li naše čísla s čísly přírůstku v zemích, v nichž se mluví přímo o explozi přibývání obyvatelstva, s jakou se setkáváme v Asii, v Africe a v Jižní Americe. I v západní Evropě, v Kanadě (26,0) a ve Spojených státech amerických (23,4) je přirozený přírůstek obyvatelstva mnohem vyšší. A dodejme, že v roce 1962 počet potratů v Československu se přiblížil číslu 115.000, v čemž se zahrnují ovšem jen potraty úředně povolené. Na 100 novorozeňat připadlo tedy 53 potratů. Poznamenejme ještě, že v roce 1962 16.603 manželství bylo rozloučeno.

Není třeba být demografickým znalcem k určení hlavních příčin tohoto neutěšeného stavu. Jednou z příčin je jistě neutěšená hospodářská situace, zaviněná mizerným komunistickým hospodářstvím, jež nedovoluje rodinám mít více dětí. Práce mladých žen, vynucená nedostatečnou mzdou mužského živitele, překáží zvýšení porodnosti. Hospodářské a sociální příčiny nejsou však nejdůležitější. Nejdůležitější jsou příčiny mravní. Není již účta k životu dítěte v mateřském lůně, neboť komunistický zákon dovoluje umělý potrat nejen z lékařských důvodů, jak tomu bylo dříve, nýbrž ze všech možných důvodů hospodářských a společenských, o nichž rozhodují komise, na jejichž činnost a rozhodování konečně hubují již i noviny komunistické. Existence několika dětí, nutnost, aby matka chodila do práce, nemanželské početí nebo dokonce malý byt (a kolik nekomunistů má byt dostatečně velký?), to vše bývájí důvody k povolení lékařského zákroku k přerušení těhotenství. Znáte stížnosti, že komise vykládají příslušný zákon, sám o sobě špatný a neurčitý, způsobem neodpovědným, i zde panuje protekce a partajnictví. Ještě tragičtější je, že ko-

munisté záměrně porušují rodinný svazek, uvolňují pouta, spojující manžele mezi sebou a rodiče s dětmi. Rozluky manželství se povolují bez ohledu na zájem dětí, svatost a tudíž i trvalost manželského svazku je otřesena, děti mají udávat rodiče atd., atd., to vše jsou příčiny, které musí snižovat porodnost. Jen šťastná rodina je zárukou větší porodnosti — a komunismus rodinu nenávidí. Proč? Protože je to přirozený a první svazek lidí, který soutěží se svazky umělými, které zavádějí komunisté. A je to svazek soukromý, do něhož komunisté svýma ne vždy čistýma rukama mohou zasahovat nejnepříjemněji, a proto se rodiny bojí jako čert kříže. Rodina také tvoří osobnost dítěte od mládí, a komunismus nechce vychovávat osobnosti, chce mít jen podané. Komunismus v naší vlasti běře proto sterým způsobem, který všichni známe, děti a mladistvé z moci a tudíž i vlivu rodičů. Činí tak pomocí mateřských školek, pomocí svazů mládeže, pomocí pracovních brigád a nepříznivými hospodářskými poměry. Proto si mnoho rodičů rozmýšlí dvakrát, zda mají plodit děti — pro komunisty.

Tragickým poklesem přírůstku obyvatelstva, který se může zítra změnit v absolutní úbytek a který již dnes snižuje naši poměrnou sílu vůči ostatním evropským národům, se musel zabývat již i poslední sjezd komunistické strany. Je to přímo k smíchu, kdyby to nebylo k pláči. Kozel se zde povyšuje na zahradníka. Příčiny poklesu porodnosti nejsou vnější, to je takové, aby je komunismus vůbec mohl odstranit — aniž by spáchal sebevraždu. Ani zlepšený komunismus nebude přítelem rodiny, přítelem posvátnosti manželství, přítelem národní mravnosti. Ani zlepšený komunismus neodstraní smrtící síly, sedící u kořene národního zdraví, fyzického i duchovního.

Otázka národního života a smrti — a Masaryk by tomu rozuměl — je především otázkou mravní. Proto, právě proto, není otázkou, kterou rozřeší komunisté. Otázku musí řešit celý národ — nechce-li se pomalu a jistě blížit k svému hrobu. V národě jsou ještě velké mravní síly, které zde mohou a musí zasáhnout, vedle komunistů a proti nim. Rodina zas musí být prvním sociálním svazkem svobodných lidí. Dítě zas musí být její pýchou, její vlasteneckou pýchou. Rodiče, až pozvolna setřesou otrocká pouta výroby, musí zas vychovávat ne poddané, nýbrž osobnosti. Musí se pokoušet obhájit své svaté právo rozhodovat o výchově svých potomků. Rodina zas musí být hradem, nebo — chcete-li mluvit moderněji — musí zas být organizační buňkou nové a lepší společnosti. Společnosti, která zas bude růst a nenechá zahynout nám ani budoucím, živým ani nenarozeným.

ZE STUDENÉ VÁLKY

Rasy a třídy

Je typické pro komunisty, že ukazují obrázek jednoho bělocha, který bije do černocho v Americe, ale nikdy se ani nezminí o lásce a oddanosti, kterou chovají miliony černých Američanů pro svoji zemi. Komunistický tisk ovšem nepřináší ani obrázek černocho v jeho Cadillacu, což je běžný americký zjev, ani obrázky ze sibiřského pracovního tábora.

Hanebné chování hrstky bělochů na jihu je neobhajitelné a neomluvitelné. Základní lidská práva však budou prosazena a nemalý podíl na tom bude mít otevřenost, s jakou se americká veřejnost dozvídá o každém porušování zákonnosti. Ústavní právo amerického tisku, rozhlasu a televize na svobodnou kritiku přispívá k odhalení každého zlořádu a vytváří tlak veřejného mínění, jež přivodí nápravu. To je v komunistické diktatuře neznámé, a proto v ní došlo k tolika justičním zločinům a nespravedlnostem. Neznámá je také charta základních lidských práv, vyhlášená Spojenými národy, ale to je jiná kapitola. Komunistická propaganda o černošské otázce ve Spojených státech by udělala lépe, kdyby zametla před svým vlastním prahem. Postačí krátká srovnání.

Poslední černocho v Americe může žádat, aby jeho dítě bylo ve škole s bílými dětmi. Je-li mu toto právo odepřeno, může žalovat u soudu a soud mu dá zapravdu a vláda zajistí přijetí jeho dítěte do školy. Může otec, jenž byl továrníkem, žalovat komunistický stát, aby připustil jeho nadaného syna na studie?

Zatím co podle komunistů je rasa překážkou vzestupu v americké společnosti, je třídní původ v komunistické společnosti překážkou k holé existenci. Čestní a pracovití lidé se nikdy nemohou prosadit v komunistickém zřízení, pocházejí-li z továrnické nebo živnostenské rodiny. Jejich dětem není dovoleno studovat, bez ohledu na jejich inteligenci.

Nikoli rasový, nýbrž třídní původ je důvodem takového pronásledování v komunistické společnosti, jakému černoši v USA nikdy nebyli vystaveni. Žádný černocho v Americe také nebyl přinucen, aby jeho děti se staly

horníky nebo slevači. Žádný vystudovaný černocho nebyl pro svoji rasu přinucen, aby pracoval manuálně. V Americe není most černocho, zato Praha má Most Inteligence.

V Americe může žádat jediný ze sta rodičů, aby se ve škole přestalo zahajovat vyučování modlitbou a čtením z bible, protože on je unitář. A Nejvyšší soud mu dá za pravdu. Může československý křesťan žádat, a dokonce žalovat stát, aby jeho dítě nebylo vystaveno materialistickému pojetí života, protože věří v křesťanský humanismus?

Když černošskému zpěváku je odepřen cestovní pas do Moskvy, protože má komunistické názory, zažaluje postižený státního sekretáře, dostane pas a cestuje si do Ruska. Tak se stalo v případě Paula Robesona, který vyhrál přj proti Dullesovi. Kolika lidem, nesouhlasícím s komunismem, dal československý režim pas na cestování na západ? Kolik jich mohlo podat o to žalobu proti státu? A když utíkal mladičkový Peter Fechter přes berlínskou zeď, byl bez ostychu zastřelen.

Když se v Plzni pozvedlo obyvatelstvo proti vládě omezující jejich práva, byla povolána milice a armáda, aby vzpouru potřela. Když však v Americe bylo upřeno místními orgány právo studovat na universitě jedinému černocho, poslala federální vláda vojsko na ochranu práv jediného občana.

V komunistickém státě může být občan postaven přímo před Nejvyšší soud, protože si tak přeje strana (rozumí se, sekretariát), může být odsouzen bez možnosti řádné obhajoby a odvolání, a dokonce přinucen k nepravdivému doznání. Po dvanácti letech se pak oznámí, že šlo o omyl. V Československu mohl být občan obžalován, označen v žalobě jako žid a bylo mu to přičítáno jako přitěžující okolnost. Po léta bylo možné, že o půlnoci zaklepala na dveře tajná policie a odvedla navždy otce rodiny.

V Americe, která si nečiní nárok na titul ráje na zemi, musí být každý předveden do 48 hodin před soudce, musí být konfrontován s těmi, kdo ho obžalovávají, a musí mít příležitost k řádné obhajobě. Ještě nikdy se nestalo, aby politický odpůrce amerického prezidenta byl vězněn či dokonce popraven, natož aby byl označen v žalobě jako žid nebo černocho nebo Indián. Ani v novinových či rozhlasových zprávách není pachatel zločinu označen jako černocho, to je nepřipustné podle americké reportéřské morálky.

V Americe nikdy nebyly koncentrační tábory ani nebyli věznění či popravování političtí odpůrci. Případy Gomulka, Kadar, Slánský či Barák nemají a nemohou mít v Americe obdoby.

Když Amerika chce vyvlastnit — za náhradu — půdu Indiánům, aby se mohla postavit elektrárna u Niagaraských vodopádů, Indiáni žalují a soudce Nejvyššího soudu kritizuje svoji vládu: "Velké národy, tak jako velcí mužové, musí držet své slovo." Kolik soudců v naší vlasti může vytknout své vládě, že nedrží své slovo a že znárodňuje podniky a statky proti svým slibům a proti líteře ústavy?

Poslední občan v Americe, které lidové demokracie spílají, má právo vést svou při proti státu až k Nejvyššímu soudu. To by komunisté měli vědět, protože právě oni využívají absolutní svobody v Americe a žalují federální vládu až u Nejvyššího soudu, že jejich práva byla omezena. Jak se sluší na demokratický a neodvislý soud, Nejvyšší soud přiznal i americkým komunistům právo na jejich názor, pokud nehlásají násilné svržení vlády. Existuje jediný případ v komunistické zemi, že tamní nejvyšší soud osvobodil toho, kdo prohlásil, že je proti komunismu ve své zemi?

Prohlášení prezidenta Spojených států amerických

PONĚVADŽ společným usnesením senátu a domu reprezentantů schváleným dne 17. července 1963 (73 Stat. 212) kongres oprávnil a pověřil prezidenta Spojených států amerických, aby vydal prohlášení, označující třetí týden v červenci 1959 za "Týden porobených národů" a aby vydal stejné prohlášení každého roku až do doby, kdy svobody a nezávislosti bude dosaženo pro všechny porobené národy světa, a

PONĚVADŽ věc lidských práv a lidské důstojnosti zůstává obecnou touhou všeho lidstva.

PONĚVADŽ není spravedlnosti bez základního práva na svobodnou volbu a

PONĚVADŽ tento národ přijal za svůj závazek vůči zásadám národního sebeurčení a lidské svobody,

PROTO JÁ, JOHN F. KENNEDY, prezident Spojených států amerických, tímto prohlašuji týden, začínající 14. července 1963, za Týden porobených národů.

Vyzývám lid Spojených států amerických, aby tento týden oslavil vhodnými projevy a akcemi, a žádám jej, aby se s novou oddaností upsal spravedlivé touze všeho lidstva po národní nezávislosti a lidské svobodě.

NA DŮKAZ TOHO jsem k tomuto prohlášení přičinil svůj podpis a dal připojit pečeť Spojených států amerických.

DÁNO ve městě Washington dne 5. července Léta Páně tisícího devítistého šedesátého a třetího, a ve sto a osmapadesátém roce nezávislosti Spojených států amerických.

JOHN F. KENNEDY.

DEAN RUSK, státní sekretář.

Jde nám o svobodu, o pojem, který má ještě stále pro nás platnost, zvláště jde-li o zemi, kde je boj o svobodu stále živý, kde se každý může práva na svoji svobodu dovolat. Život v Americe není řízen zvůli neschopných a bezcitných agentů cizí mocnosti. Přes všechny bolesti, hledání, tvrdosti a nepokoje, každý — a také černoši — se domůže svých práv zákonnou cestou. K tomu má také plné právo se rádně sdružovat. Jakkoli spletitá je cesta práva v Americe, je to cesta spravedlnosti, o které komunisté nemají právo ani mluvit. Ti, kteří věznili a vězni a utiskují tisíce svých odpůrců pro prostý nesouhlas a připouštějí své vražedné a rasové "omyly" jenom na popud z Moskvy a nikoli z pouhé lidské touhy po spravedlnosti (po desítky let!), nemají nejmenší práva vytýkat jiné zemi, že není demokratická, zvláště když tato země usilovně hledá a najde nápravu dříve, než komunisté srovnají se zemi jeden jediný pomník vražednému diktátorovi.

NAŠE VLAST

Ledy pukají

Sjezd československých spisovatelů ve dnech 22. a 24. května 1963 nasvědčuje, že "destalinisace" byla v Československu definitivně rozeběhnuta.

Je na místě se ptát, proč byla liberalisace právě teď, kdy je v řadě jiných komunistických zemí silně podvázána a v Sovětském svazu omezována, zahájena v Československu, ve státě, ve kterém byla už v roce 1956 rychle zastavena z důvodné obavy, že by ji nebylo asi možno udržet v mezích, slučitelných s trváním komunistického režimu. Dvě okolnosti si "destalinizaci" vynutily, třetí okolnost ji umožnila.

První okolností je rychlý růst vlivu KS Číny v mezinárodním komunistickém hnutí. KS Číny nabyla nad KS SS převahu v komunistických hnutích v Asii a Africe a získává rychle stoupence v komunistických stranách Latinské Ameriky. Sovětské divise na Kubě nemají jen za úkol chránit Castrovu diktaturu před jeho vlastním lidem a ohrožovat Spojené státy — současně zajišťují, že Kuba, v jejíž komunistické straně převládají názory totožné s názory komunistů čínských, nepřejde do protisovětského tábora v komunistickém světě. Za takovéto situace nemohla KS SS připustit, aby jí v Československu se staljnisty v klíčových pozicích vznikla druhá Albánie.

Za druhé: Vláda dovedla Československo do úplné hospodářské katastrofy. Nejen se zhroutilo zásobování, ale růst národního důchodu poklesl za rok 1962 na nulu. KS SS se nemůže smířit s tím, aby nejvyspělejší a nejprůmyslovější stát jejího bloku vykazoval takovéto výsledky. Příčina těchto nezdarů není ovšem nedostatek oddanosti vedení KSČ; příčinou je všeobecná lhostejnost a nedůvěra lidu vůči režimu. Proto předpokladem k nápravě je získat aspoň částečnou důvěru a spolupráci lidu a cestou k tomu má být osvědčená metoda dočasného uvolnění režimu.

Třetí okolností, která dala Sovětskému svazu volnost manévrování, jaké neměl dříve, je de facto příměří, které Spojené státy povolují Chruščovově skupině, aby mohla účinně odporovat KS Číny. Obdobně jako Spojené státy podporovaly kdysi Stalina proti Hitlerovi, poskytují dnes tichou podporu Chruščovovi proti Maocetungovi tím, že nevyužívají nesnázi KS SS k tomu, aby osvodily ji ovládnuté země. Nejzřetelněji se tato tichá podpora projevila v otázce Kuby. Spojené státy nejen netrvaly na odvolání sov. armády z Kuby, ke kterému se Chruščov zavázal, ale dokonce zabráňují kubánským demokratům, aby na sovětské okupační a na komunistický režim útočili. Má tudíž KS SS dobré důvody se domnívat, že bude

moci potlačit případné pokusy, aby se československá "liberalisace" proměnila v pokus o odstranění komunistického režimu po způsobu Maďarska.

Donuceno k uvolnění svých totalitních metod, tlakem KS SS a svým hospodářským selháním, muselo vedení československých komunistů ohlásit změnu své taktiky způsobem, který by veřejnost ujistil, že tentokráte je uvolnění míněno doopravdy, nikoliv jako před sedmi lety. Jako nejvhodnější prostředek k tomu vybrali sjezd československých spisovatelů — už proto, že to byl sjezd československých spisovatelů, který požadavky "destalinisace" nejvýrazněji vyslovil už v roce 1956. S jedním okem upřeným na Sovětský svaz, kde KS právě zahájila novou ostrou linii proti spisovatelům a jiným umělcům, českoslovenští spisovatelé se do své nové úlohy příliš nehnali. Láco Novomeský na sjezdu velmi výrazně popsal (*Literární noviny* z 1. června 1963, str. 8), jak představitel ÚV KS musel usilovně tlačit sjezd k tomu, aby spisovatelé řekli, co si skutečně myslí, a vyjádřil své obavy, že i tak se kritizující spisovatelé vystavují riziku persekuce. Stejnou obavu vyjádřili téměř všichni ostatní mluvčí, ať už mluvili o sjezdu jako o "pastiáce na myši, do které opět vlezli" (Ladislav Mňačko, tamtéž, str. 9) nebo vybízeli sebe a jiné k statečnosti, již bude třeba, aby obhájili to, co jim pro dnešek bylo povoleno (Škvořecký, Mňačko, Blažek — ve stejném čísle *Literárních novin*.)

Soud čs. komunistických spisovatelů nad patnácti lety komunistické vlády je strašlivý. Komunismus v Československu vybuřoval zřízení, ve kterém pravda mohla být řečena jen náhodně, když proklouzla sítím hlídačů, cenzorů a udavačů (Minář). KS dovedla Československo k úplnému hospodářskému a mravně politickému krachu (Minář). Politika KS zavinila, že mezinárodní postavení čs. kultury kleslo pod místo, kterého si vydobyli Maďaři a Poláci, ačkoli dříve byla daleko vyspělejší, a že nucenou izolací byla sražena na úroveň provinciálnosti a negativismu (Rozner). Moc byla v rukou lidí prostředních a podprostředních, kteří jí používali k ničení všech myšlenek a veškeré tvořivosti (Karvaš), k falšování minulosti a mrzačení budoucnosti (Holub), k tomu všemu nedošlo náhodně, nýbrž nevyhnutelně v důsledku vad celého společenského zřízení, které KS vytvořila (Blažek).

Všechny tyto pravdy (které odpůrci komunismu viděli již předem a pro které byli persekvováni) byly doloženy spoustou příkladů z cizí i vlastní zkušenosti, z nichž nejotřesnější jsou slova mladého Antona Hykische, třicetiletého komunistického spisovatele:

"Nikdo z nás třicetiletých a mladších se nezasloužil o to, aby někoho zatkli, křivě obvinili, posadili do vězení. Nikdo se nás na nic neptal, neboť jsme byli chlapi a děvčata. Jen jednou . . . takové chvíle mi zůstanou víc v paměti než obligátní vzpomínka na Staljinovu smrt. Jen jednou nás potřebovali . . . a tehdy jsem poprvé hlasoval . . . Rozumíte? . . . Hlasoval, já mladý občan, student bez vlivu a práva, . . . za smrt skupinky lidí. Dával jsem se tehdy po spolužácích, strašně jsem chtěl vědět, co si myslí, ale byli jsme seskupeni v koutě posluchárny a vpředu asistent zvučným hlasem četl věci o protistátním spikleneckém centru. A potom nás vyzvali hlasovat. Jste pro, aby . . . ? Kdo je proti? — A my všichni jsme věděli, že se takto hlasuje snad v celé zemi, ve všech školách, úřadech, závodech, že všichni apaticky zdvihají ruce a někdo tam nahoře, někdo a někteří tam nahoře budou mít o jednu rezoluci a o jeden telegram víc, a kdoví, zda mu to vůbec pomůže večer v zamyšlení nad sebou. — Tehdy jsem poprvé hlasoval. Donutili mě hlasovat za smrt lidí, o kterých jsem nevěděl jako chlapec nic víc, než co bylo o nich v novinách."

Odsoudivše jednomyslně politiku KSČ, usnesli se pak čs. komunističtí spisovatelé jednomyslně pomáhat KSČ k tomu, aby jí získali důvěru mas. Usnesli se tak bez výhrad, aniž by svou službu podřídili tím, že KSČ napřed podepře svá slova činy; aniž by žádali jakékoliv záruky proti tomu, že celé vyhlášené uvolnění není podvod podobný tomu, jaký byl spáchán při jejich II. sjezdu před sedmi lety; aniž by volali po odstranění okolností, které sami rozpoznali jako příčinu mravního, politického a hospodářského rozkladu v zemi.

III. sjezd čs. spisovatelů potvrdil, že komunistická společnost je společnost chorobná a že potřebuje radikální léčení. Ale léky, které navrhl, mohou v nejlepším případě zmírnit její příznaky, nikoliv odstranit její příčiny. Sjezd spisovatelů potvrdil, že politika KSČ v Československu byla nemravná a katastrofálně neúspěšná. Jediným oprávněným závěrem tohoto poznání je, aby KSČ předala vedení státu těm, kdo po celá léta o ní tvrdili totéž, co ona dnes tvrdí o sobě sama. Nebo při nejmenším, aby byla postavena pod kontrolu lidu formou skutečně svobodných, tajných voleb, ve kterých voliči budou mít opravdovou volnost výběru mezi kandidáty. Jistě patnáct let neúspěchů není vhodnou legitimací k tomu, aby strana, která je zavinila, zůstávala u vlády. Sjezd spisovatelů potvrdil, že vedení a aparát strany se dostaly do rukou lidí prostředních a podprostředních, neschopných tvořivého myšlení, nepřátelských novým názorům, potírajícím všechno, co nemohou pochopit, a toho je velmi, velmi mnoho. Jedině oprávněným závěrem tohoto poznání je, aby byla obnovena skutečná vnitřní demokracie uvnitř KSČ, která by postavila vedení a aparát pod kontrolu členstva a zabránila mocenské perzekuci pro neodvislé názory, pronesené při diskusi a kritice. To ovšem vyžaduje při nejmenším, aby hlasování o důvěře a volba funkcionářů se nedály veřejně, protože po tom, co Petr Karvaš odhalil o komunistickém aparátu, už nikdo nemůže tvrdit, že jeho příslušníci kritiku a projevy nedůvěry přijímají vlně a v soudružském duchu a ochotně se napravují, aniž by se mstili kritikům anebo těm, kdo je prostě mravně a myšlenkově převyšují. Sjezd spisovatelů potvrdil, že degenerace společnosti a strany ve společenském systému dnešního Československa je nevyhnutelným důsledkem koncentrace veškeré moci v rukou několika málo jednotlivců, kteří v Československu nejsou nikomu odpovědni. Jedině předáním podstatné části moci do rukou lidu a jeho neodvislých orgánů a organizací je možná náprava.

K žádnému z těchto opatření nedošlo a nedochází; manažerská centrála KSČ se omezila v používání své absolutní moci, ale nezřekla se z ní ani kousičku. Proto také chyby komunistického zřízení nebudou napraveny; po údobí odměřované a shora povolované "liberalisace" přijde zase údobí zvyšovaného útlaku, a s ním nová degenerace společnosti, vedoucí nakonec k válce. Chyby, které se staly, se budou opakovat a nebudou napraveny, dokud nebude uskutečněna kontrola stranického aparátu členstvem a kontrola strany lidem, a dokud nebude provedena decentralisace moci, která je toho předpokladem.

Přesto sjezd čs. spisovatelů zůstane významnou událostí. Předně veřejně popsal nedostatky a chyby komunistického zřízení, a v budoucnosti každý bude srovnávat skutečnost s touto kritikou a bude vědět, zda došlo či nedošlo k nápravě, zda se KSČ znovu dopouští starých chyb či nikoliv. Dogma neomylnosti, dogma o neexistenci společenských konfliktů v komunistické společnosti, dogma o beztrídnosti ve státě, ovládaném komunistickou stranou, bylo s konečnou platností rozbito především v očích mládeže.

Za druhé celá řada spisovatelů vědomě či nevědomě překročila hranice "destalinizace", které jsou ještě slučitelné s komunistickým režimem. V otázkách pravdy, přirozené mravnosti, právního řádu, vědeckosti a humanitě byla vyjádřena stanoviska neslučitelná se základy komunistické teorie, stanoviska, jejichž uplatnění otrásá samými základy stranické diktatury, jejichž domyšlení vede k poznání, že náprava lze zjednat jen odstraněním celého komunistického zřízení.

Československý národ je v situaci, že slova čs. spisovatelů, jakkoliv krotká a jakkoliv nedůsledná, jsou proň nenahraditelným zdrojem samostatného myšlení, z kterého bude čerpat po léta.

I když je liberálisace prostředkem, jehož užívá komunistická strana k dosažení svých cílů, je také příležitostí pro československý národ, aby se myšlenkově a mravně posílil na dobu, kdy budou šrouby útlaku zase přitahovány a přitahovány.

O LEPŠÍ ZÍTŘEK

Přípis Čs. národní rady americké

představiteli USA u Spojených národů A. Stevensonovi, americkým senátorům a kongresníkům:

Československá národní rada americká, zastupující Američany československého původu organizované v odbočkách, celostátních organizacích a sdruženích v celých Spojených státech, dovoluje si připomenout Vám tragedii Československa a ostatních porobených národů střední a východní Evropy.

V době, kdy národy v jiných světadílech již dosáhly nezávislosti, udržuje Sovětský svaz stále tyto kdysi svobodné evropské národy v hospodářském, politickém a národním područí. Pod sovětskou formou kolonialismu je násilně prováděno bezohledné vykořisťování. Nadto je sovětský kolonialismus v Evropě stálým ohrožením světového míru.

Nelze popřít skutečnost, že tato násilná nadvláda Sovětského svazu představuje odepření základních lidských práv (resoluce 1514-XV-1960 a resoluce 1654-XVI-1961) a je tudíž v rozporu s Prohlášením lidských práv a přímou s Chartou Spojených národů.

Tato skutečnost byla uznána prezidentem Spojených států v jeho proslovu k valnému shromáždění Spojených národů během zimního zasedání roku 1961: "... nelze přehlížet skutečnost, že vlna národního sebeurčení nezasažla dosud komunistickou říši, kde obyvatelstvo daleko početnější než obyvatelstvo oficiálně prohlášené za 'odvislé' žije pod vládami, dosazenými cizí armádou, místo pod svobodnými institucemi; pod systémem, který uznává jen jednu stranu a jedno přesvědčení, který potlačil svobodnou diskusi, svobodné volby, svobodný tisk, svobodné knihy a svobodné odbory, a který staví zeď, aby udeřal z pravdy cizince a z vlastních občanů zajatce. Necht' je naše diskuse o kolonialismu všestranná — a necht' je zásada svobodné volby a praxe svobodného lidového hlasování uplatněna v každém koutě světa."

Proto Československá národní rada americká naléhavě žádá, aby byla věnována plná pozornost těmto stránkám sovětského kolonialismu ve střední a východní Evropě ve Spojených národech a aby bylo podniknuto důkladné šetření, po němž by následovala vhodná akce, způsobila uskutečnit cíle Všeobecného prohlášení lidských práv a samé Charty Spojených národů.